



# Mikrojordbruket – en omställning i urban miljö

*Text och foto: Charlotta Haapakorpi*

**Tove Rosanders företag Mikrojordbruket är sprungen ur en känsla av klimatångest. Idag driver hon en trädgårdsbutik, håller kurser i odling och odlar så mycket ätbart som möjligt i sin trädgård.**



**T**ove Rosander bor i ett stort tvåvåningshus i ett villaområde i Hässelby, Stockholm. Jag besöker henne i slutet av mars. Än så länge ligger trädgården till störst del i dvala. När vi närmar oss pallkragarna visar hon små gröna växter som börjar komma upp, bland annat rankspenat. Hon har ett övertäckt växthus där hon har sådder i små brätten. När de vuxit till plantor är de tänka både för att säljas i trädgårdsbutiken och även för eget bruk. Bredvid växthuset finns en pallkrage som är hennes dotters egen, där bland annat grönkål finns kvar från förra årets odlingar.

– Idag försörjer jag mig på att hålla



kurser om odling och att ge rådgivning på plats för människor i sina trädgårdar eller på deras kolonilotter. Mitt fokus är att odla ätbart och för att öka möjlighet till pollinering, berättar Tove.

I trädgården finns ett kaninhus, där tre kaniner bor året runt. De har grävt hål i marken där de lägger sig för att hålla värmen. Kaninbajset använder Tove sedan för att gödsla med i trädgården. Sommaren 2018 var Tove på väg på semester till fjällen med sin familj, men på grund av skogsbränderna som härjade blev de tvungna att vända tillbaka hem. Hon drabbades av en känsla av sorg och av att vilja se sina barn i ögonen i framtiden och känna att hon gjort något. Efter att ha kommit tillbaka hem efter den inställda fjällsemesteren klurade hon och hennes vän Mira tillsammans på vad de skulle kunna göra för att kunna som skulle ha en positiv påverkan på miljön.

Under hösten deltog Tove och Mira i en omställningskonferens på Väddö folkhögskola.

– Känslan av att sluta snacka och börja göra stärktes under konferensen. En av uppgifterna för oss deltagare var att skapa en vision för både tio och tjugo år framåt, berättar Tove.

Väl i Stockholm igen resulterade deras gemensamma idéer i att de hyrde mark av Stockholms stad för att starta projektet Underjorden. Det var ett andelsjordbruk och en odlingsgemenskap som gjorde det möjligt för förskolor och privatpersoner och restauranger att köpa närodlade grönsaker som Tove och Mira drev tillsammans under några år.

Tove har ett Permaculture Design

Certificate men den kunskap hon använder sig av i sitt arbete har hon skaffat sig genom att låna böcker på biblioteket och att titta på Youtube. Hon nämner bland andra Charles Dowding och Sara Bäckmo som stora trädgårdsinspiratörer som är generösa med sin kunskapsdelning.

Nuförtiden får fler bokningar och förfrågningar till större projekt. De som går den längre kursen "Från planering

Chilliplantorna trängs under lysrörslamporna i bastun.





till skörd” som Tove håller får lära sig hur man bygger en ätbar rabatt, både i teori och i praktik.

### »Jag tycker inte det ska behöva vara dyrt att odla. Jag vill uppmuntra till att använda det som finns.«

– Vi preparerar en så kallad *no dig*-bädd under kursen, det är ett sätt att odla utan spadtag, som vi sedan sår i, berättar Tove.

Jag får följa med in i huset och se Toves försådder som hon har i bastun under enkla lysrörslampor från Biltema.

– Jag tycker inte det ska behöva vara dyrt att odla. Jag vill uppmuntra till att använda det som finns, berättar Tove.

Det är därför hon inte använder sig av någon specifik växtbelysning utan de vanligaste starkaste lysrören. Hon visar upp sina plastburkar som hon fått från godisbutiken. När hon planterar i dem behöver hon två stycken. Den översta gör hon hål i för att skapa dränering och den understa håller hon vatten i. Vid större sådd använder hon sig av odlingsbrätten, tråg som har separerade fack, det blir svårt att hantera stora mängder frön annars. För att kunna sälja växter i sin trädgårdsbutik som hon också driver under sommaren, behöver hon större mängder planter.

I sin trädgård hinner Tove skörda tre gånger per säsong, på en del ställen

till och med fyra gånger. Hon har både ett litet växthus i glas och täckodlar i pallkragar i sin trädgård. Så länge det inte är tjäle i marken så funkar det. I trädgården finns även plommon-, äppel- och persikotråd. Under sommaren köper familjen inga grönsaker, frukter eller bär. Hon fryser in, torkar, syrar, lägger in en del av skörden och kokar sylt och saft. Familjen äter vegetarisk kost och ett av de senaste projekten som är på gång är att skaffa hönor med en av grannarna, för att kunna få ägg. En annan granne har en jordkällare som hon får låna plats i.

### »Vi måste vara smarta tillsammans, genom att hjälpas åt bygger vi fred och en känsla av trygghet.«

– Vi måste vara smarta tillsammans, genom att hjälpas åt bygger vi fred och en känsla av trygghet. Mindre rädsla och mer samhörighet är vad vi behöver i samhället, tycker Tove.

På sommaren behöver familjen köpa en del proteinrika livsmedel som exempelvis tofu, på vintern en del frukt. Tove berättar att hon även odlar inne på vintern då groddar hon bönor linser och frön och odlar olika sorters skott och småblad. På min fråga om de köper mjöl så svarar hon att familjen köper spannmål och har en egen elektrisk kvarn som de maler spannmål i som Tove bakar surdegsbröd på. Uppskattningsvis skulle hon säga

att en fjärdedel av familjens försörjning kommer från självhushållning.

Sedan Tove började odla mer känns det som att hon lever mer i enlighet med naturen och årstiderna. Under vintern jobbar hon mer vid datorn och planerar sina kurser. Från omgivningen får hon ibland höra att det är fantastiskt att hon orkar bry sig, om klimatet och naturen. För henne känns det självklart att naturen är en del av henne och mänskligheten.

– Att tacka nej till gottiga saker är en del av omställningen till ett hållbart liv, samtidigt öppnas möjligheten att upptäcka så mycket mer i närområdet. Vi behöver inte flyga till Thailand för att göra livet spännande. I våra skogar finns hur mycket som helst att upptäcka om man bara ser sig omkring, avslutar Tove Rosander. 🌱

Permaculture Design Certificate: En utbildning i att designa hållbara system för att tillgodose våra behov av mat, boende, social samvaro och fungerande ekonomier, utan att förorena eller exploatera vår omgivning.